

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2019/713

(2019. gada 17. aprīlis)

par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/413/TI

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 83. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Krāpšana un viltošana attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem apdraud drošību, jo tie ir organizētās noziedzības ienākumu avoti un tādējādi palīdz īstenot citas noziedzīgas darbības, piemēram, terorismu, narkotiku tirdzniecību un cilvēku tirdzniecību.
- (2) Krāpšana un viltošana attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem ir šķēršļi arī digitālā vienotā tirgus izveidei, jo tie grauj patērētāju uzticību un rada tiešus ekonomiskus zaudējumus.
- (3) Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI ⁽³⁾ ir jāatjaunina un jāpapildina, lai iekļautu papildu noteikumus attiecībā uz nodarījumiem, jo īpaši tiem, kas saistīti ar datorkrāpšanu, un uz sodiem, preventīviem pasākumiem, palīdzību cietušajiem, kā arī pārrobežu sadarbību.
- (4) Ievērojami trūkumi un atšķirības dalībvalstu tiesību aktos krāpšanas un viltošanas attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem apkarošanas jomā var kavēt minētā veida noziegumu novēršanu, atklāšanu un sankciju noteikšanu pret tiem un citiem ar to saistītiem un no tās izrietošiem smagiem un organizētiem noziegumiem un padara policijas un tiesu iestāžu sadarbību sarežģītāku un tādējādi mazāk efektīvu, negatīvi ietekmējot drošību.
- (5) Krāpšanai un viltošanai attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem ir nozīmīga pārrobežu dimensija, kuru pastiprina arvien lielākais digitālais komponents, kas uzsver nepieciešamību vēl vairāk tuvināt krimināl-tiesību aktus krāpšanas un viltošanas attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem jomā.
- (6) Pēdējos gados strauji pieaug ne tikai digitālā ekonomika, bet attīstās arī inovācijas daudzās jomās, tostarp maksājumu tehnoloģiju jomā. Jaunās maksāšanas tehnoloģijas ir saistītas ar jauna veida maksāšanas līdzekļu izmantošanu, kas, radot jaunas iespējas patērētājiem un uzņēmumiem, vienlaikus palielina arī krāpšanas iespējas. Attiecīgi, ņemot vērā minēto tehnoloģiju attīstību, tiesiskajam regulējumam ir jābūt aktuālam un atjauninātam, pamatojoties uz tehnoloģiski neitrālu pieeju.

⁽¹⁾ OVC 197, 8.6.2018., 24. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 13. marta nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2019. gada 9. aprīļa lēmums.

⁽³⁾ Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI (2001. gada 28. maijs) par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem (OV L 149, 2.6.2001., 1. lpp.).

- (7) Krāpšanu izmanto ne vien noziedzīgu grupējumu finansēšanai, bet tā arī ierobežo digitālā vienotā tirgus attīstību un dara iedzīvotājus atturīgākus pret iepirkšanos tiešsaistē.
- (8) Lai nodrošinātu saskaņotu pieeju šīs direktīvas piemērošanai dalībvalstīs un veicinātu apmaiņu ar informāciju un sadarbību starp kompetentajām iestādēm, svarīgi, lai krāpšanas un viltošanas attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem jomā ir vienotas definīcijas. Definīcijās būtu jāietver jauna veida bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļi, kas ļauj pārskaitīt elektronisko naudu un virtuālās valūtas. Bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu definīcijā būtu jāatzīst, ka bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis var sastāvēt no dažādiem elementiem, kas darbojas kopā, piemēram, mobilo maksājumu lietojumprogramma un attiecīga autorizācija (piemēram, parole). Ja šajā direktīvā tiek lietots jēdziens "bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis", būtu jāuzskata, ka minētais līdzeklis rada līdzekļa turētājam vai lietotājam situāciju, kurā tas faktiski var pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību vai iniciēt maksājuma uzdevumu. Piemēram, nelikumīgu mobilo maksājumu lietojumprogrammas iegūšanu bez vajadzīgās autorizācijas nebūtu jāuzskata par nelikumīgu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa iegūšanu, jo tā faktiski nedod lietotājam iespēju pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību.
- (9) Šī direktīva attiecas uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem tikai tiktāl, ciktāl runa ir par konkrētā līdzekļa maksāšanas funkciju.
- (10) Šai direktīvai uz virtuālajām valūtām būtu jāattiecas tikai tiktāl, ciktāl tās parasti var izmantot maksājumu veikšanai. Dalībvalstis būtu jāmudina valsts tiesību aktos nodrošināt, lai turpmākām virtuāla rakstura valūtām, ko izdod to centrālās bankas vai citas publiskas iestādes, tiktu garantēta tāda paša līmeņa aizsardzība pret krāpnieciskiem nodarījumiem, kāda ir noteikta bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem kopumā. Šī direktīva būtu jāattiecinā uz e-makiem, kas ļauj pārskaitīt virtuālās valūtas, tādā pašā mērā kā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem. Termina "digitālais maiņas līdzeklis" definīcijai būtu jāatzīst, ka virtuālo valūtu pārskaitīšanai paredzētiem e-makiem var būt, bet ne vienmēr ir, maksāšanas līdzekļa iezīmes, un maksāšanas līdzekļa definīcija nebūtu jāpaplašina.
- (11) Viltotu rēķinu nosūtīšana, lai iegūtu maksājumu datus, šīs direktīvas tvērumā būtu jāuzskata par nelikumīgas piesavināšanās mēģinājumu.
- (12) Izmantojot krimināltiesības tiesiskajai aizsardzībai galvenokārt tiem maksāšanas līdzekļiem, kas izmanto speciālu aizsardzību pret imitāciju vai ļaunprātīgu izmantošanu, nodoms ir mudināt uzņēmējus nodrošināt šādu speciālu aizsardzību pašu emitētiem maksāšanas līdzekļiem.
- (13) Ir vajadzīgi efektīvi un iedarbīgi krimināltiesiski pasākumi, lai aizsargātu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļus pret krāpšanu un viltošanu. Vienota krimināltiesiska pieeja it īpaši ir vajadzīga attiecībā uz tādas noziedzīgas rīcības sastāva elementiem, kas palīdz sagatavoties, lai bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļus patiešām krāpnieciski izmantotu. Tāda rīcība kā maksāšanas līdzekļu vākšana un valdījums ar nodomu veikt krāpnieciskas darbības, izmantojot, piemēram, pikšķerēšanu, datsmelšanu, vai virzot vai novirzot maksājumu pakalpojumu lietotājus uz neistām tīmekļa vietnēm, un to izplatīšana, piemēram, pārdodot kredītkaršu informāciju internetā, būtu pati par sevi jāatzīst par noziedzīgu nodarījumu, kam nav nepieciešama faktiska krāpnieciska bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu izmantošana. Tādējādi šādai noziedzīgai rīcībai būtu jāaptver arī gadījumi, kad valdījums, iegāde vai izplatīšana obligāti nenoved pie krāpnieciskas šādu maksāšanas līdzekļu izmantošanas. Tomēr, ja šajā direktīvā nosaka kriminālatbildību par valdījumu vai turējumu, tajā kriminālatbildība nebūtu jānosaka tikai par bezdarbību. Šai direktīvai nebūtu jāparedz sankcijas par likumīgu maksāšanas līdzekļa izmantošanu, tostarp attiecībā uz inovatīvu maksājumu pakalpojumu sniegšanu, piemēram, tādu pakalpojumu, ko kopīgi izstrādājuši finanšu tehnoloģiju uzņēmumi.
- (14) Attiecībā uz šajā direktīvā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem nodoma jēdzienu attiecina uz visiem elementiem, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem veido minētos noziedzīgos nodarījumus. Rīcības tīšumu, kā arī jebkādas zināšanas vai nolūku, kas vajadzīgs kā nodarījuma elements, ir iespējams izsecināt no objektīviem, faktiskiem apstākļiem. Šai direktīvai nebūtu jāattiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, kuru izdarīšanai nav vajadzīgs nodoms.
- (15) Šī direktīva atsaucas uz tādiem klasiskiem rīcības veidiem kā krāpšana, viltošana, zādzība un nelikumīga piesavināšanās, kuru sastāvs valsts tiesību aktos noteikts jau pirms digitalizācijas laikmeta. Tādēļ šīs direktīvas paplašinātā darbības joma attiecībā uz nemateriāliem maksāšanas līdzekļiem prasa definēt līdzvērtīgus rīcības veidus digitālajā sfērā, ar ko papildina un stiprina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/40/ES (*). Nelikumīgai nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa iegūšanai vajadzētu būt noziedzīgam

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/40/ES (2013. gada 12. augusts) par uzbrukumiem informācijas sistēmām, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2005/222/TI (OV L 218, 14.8.2013., 8. lpp.).

nodarījumam vismaz tad, ja tā ietver kādu no Direktīvas 2013/40/ES 3.–6. pantā minēto nodarījumu izdarīšanu vai nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa piesavināšanos. “Piesavināšanās” būtu jāsaprot kā darbība, ko persona, kurai ir uzticēts nemateriāls bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis, veic, lai minēto instrumentu apzināti izmantotu bez tiesībām to darīt savā labā vai kādas citas personas labā. Šāda nelikumīgi iegūta līdzekļa iegādei krāpnieciskas izmantošanas nolūkā vajadzētu būt sodāmai, neprasot noteikt visus faktiskos nelikumīgās iegūšanas elementus un neprasot iepriekšēju vai vienlaicīgu notiesāšanu par predikatīvu nodarījumu, kas ir novedis līdz nelikumīgai iegūšanai.

- (16) Šī direktīva arī atsaucas uz rīkiem, ko var izmantot, lai izdarītu tajā minētos nodarījumus. Ņemot vērā, ka ir jāizvairās no kriminālbildības noteikšanas, ja šādi rīki tiek ražoti un laisti tirgū likumīgiem nolūkiem un tādēļ – lai gan tos varētu izmantot noziedzīgu nodarījumu izdarīšanai – paši par sevi nerada apdraudējumu, kriminālbildības noteikšanai būtu jāattiecas tikai uz tiem rīkiem, kas ir galvenokārt izstrādāti vai speciāli pielāgoti nolūkā izdarīt šajā direktīvā minētos nodarījumus.
- (17) Sankcijām un sodiem par krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem visā Savienībā. Šī direktīva neskar individuālo pieeju sodiem un to piemērošanu un spriedumu izpildi saskaņā ar lietas apstākļiem, un valsts krimināltiesību jomas tiesību aktu vispārējās normas.
- (18) Tā kā šajā direktīvā ir paredzēti minimālie noteikumi, dalībvalstis var brīvi pieņemt vai paturēt spēkā stingrākas krimināltiesību normas attiecībā uz krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, tostarp plašāku definīciju nodarījumiem.
- (19) Ir lietderīgi paredzēt smagākus sodus, ja noziegums ir izdarīts, darbojoties noziedzīgā organizācijā, kā definēts Padomes Pamatlēmumā 2008/841/TI ⁽⁵⁾. Dalībvalstīm nevajadzētu būt pienākamam paredzēt īpašus atbildību pastiprinošus apstākļus, ja valsts tiesību akti paredz atsevišķus noziedzīgus nodarījumus un ja tā rezultātā var tikt noteikti smagāki sodi. Ja šajā direktīvā minētu nodarījumu ir izdarījusi viena un tā pati persona saistībā ar citu šajā direktīvā minētu nodarījumu, un viens no minētajiem nodarījumiem *de facto* ir nepieciešams otra nodarījuma elements, dalībvalsts var saskaņā ar valsts tiesību vispārīgajiem principiem paredzēt, ka šādu rīcību uzskata par atbildību pastiprinošu apstākli attiecībā uz galveno nodarījumu.
- (20) Noteikumiem par jurisdikciju būtu jānodrošina, lai kriminālvajāšana par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem notiktu efektīvi. Kopumā nodarījumus vislabāk ir izskatīt tās valsts krimināltiesību sistēmā, kurā tie ir izdarīti. Tādēļ katrai dalībvalstij būtu jānosaka jurisdikcija attiecībā uz nodarījumiem, kas izdarīti tās teritorijā, un nodarījumiem, ko izdarījuši tās valstspiederīgie. Dalībvalstis var arī noteikt jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas radījuši kaitējumu to teritorijā. Tās tiek stingri mudinātas to darīt.
- (21) Atgādinot par pienākumiem, kas noteikti Padomes Pamatlēmumā 2009/948/TI ⁽⁶⁾ un Padomes Lēmumā 2002/187/TI ⁽⁷⁾, kompetentās iestādes tiek mudinātas jurisdikcijas kolīziju gadījumos izmantot iespēju ar Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) palīdzību rīkot tiešas konsultācijas.
- (22) Ņemot vērā, ka efektīvai krāpšanas un viltošanas izmeklēšanai attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem ir vajadzīgi īpaši līdzekļi, un to nozīmi efektīvai starptautiskai sadarbībai starp valstu iestādēm, izmeklēšanas līdzekļiem, ko parasti izmanto gadījumos, kas saistīti ar organizēto noziedzību vai citiem smagiem noziegumiem, vajadzētu būt pieejamiem kompetentajām iestādēm visās dalībvalstīs, ja un tādā mērā, kādā minēto līdzekļu izmantošana ir atbilstīga un samērīga ar nodarījumu raksturu un smagumu, kā noteikts valsts tiesību aktos. Turklāt tiesībsardzības iestādēm un citām kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina savlaicīga piekļuve būtiskai informācijai, lai veiktu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem. Dalībvalstis tiek mudinātas piešķirt pietiekamus cilvēkresursus un finanšu resursus, lai pienācīgi veiktu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem.

⁽⁵⁾ Padomes Pamatlēmums 2008/841/TI (2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību (OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp.).

⁽⁶⁾ Padomes Pamatlēmums 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā (OV L 328, 15.12.2009., 42. lpp.).

⁽⁷⁾ Padomes Lēmums 2002/187/TI (2002. gada 28. februāris), ar ko izveido *Eurojust*, lai pastiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem (OV L 63, 6.3.2002., 1. lpp.).

- (23) Valsts iestādēm, kas veic izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu par šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem, vajadzētu būt pilnvarotām sadarboties ar citām valsts iestādēm tajā pašā dalībvalstī un to partneriem citās dalībvalstīs.
- (24) Daudzos gadījumos noziedzīgās darbības ir tādu incidentu pamatā, par kuriem būtu jāziņo attiecīgajām valsts kompetentajām iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/1148⁽⁸⁾. Var būt aizdomas, ka šādi incidenti ir noziedzīgi, pat ja minētajā brīdī pierādījumi par noziedzīgu nodarījumu ir nepietiekami. Šādā kontekstā attiecīgie pamatpakalpojumu sniedzēji un digitālo pakalpojumu sniedzēji būtu jāmudina ziņot tiesībsardzības iestādēm, kā tas prasīts Direktīvā (ES) 2016/1148, lai radītu efektīvu un plašu pretestību noziedzīgiem nodarījumiem, atvieglotu vainīgo identificēšanu un to, ka tie atbild par savu rīcību. Konkrētāk, drošas un noturīgākas drošības vides veicināšanai ir nepieciešama sistemātiska ziņošana tiesībsardzības iestādēm par tādiem incidentiem, par kuru noziedzīguma smagumu ir radušās aizdomas. Turklāt attiecīgā gadījumā tiesībsardzības iestāžu veiktās izmeklēšanās būtu jāiesaista datordrošības incidentu reaģēšanas vienības, kas izraudzītas saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/1148, ar mērķi sniegt informāciju, kā to uzskata par piemērotu valsts līmenī, un arī nodrošināt speciālās zināšanas par informācijas sistēmām.
- (25) Būtisku drošības incidentu, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/2366⁽⁹⁾, izcelsme var būt noziedzīga. Attiecīgā gadījumā maksājumu pakalpojumu sniedzēji būtu jāmudina dalīties ar tiesībsardzības iestādēm ziņojumos, kas tiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2366 jāiesniedz to piederības dalībvalsts kompetentajām iestādēm.
- (26) Savienības līmenī pastāv vairāki instrumenti un mehānismi, kas ļauj apmainīties ar informāciju starp valstu tiesībsardzības iestādēm, lai veiktu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziegumiem. Lai sekmētu un paātrinātu sadarbību starp valstu tiesībsardzības iestādēm un nodrošinātu, ka minētie instrumenti un mehānismi tiek izmantoti pēc iespējas pilnīgāk, šai direktīvai būtu jāstiprina ar Pamatlēmumu 2001/413/TI ieviesto operatīvo kontaktpunktu nozīmi. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nolemt izmantot pastāvošos operatīvo kontaktpunktu tīklus, piemēram, to, kas izveidots saskaņā ar Direktīvu 2013/40/ES. Kontaktpunktiem būtu jāsniedz efektīva palīdzība, piemēram, veicinot apmaiņu ar attiecīgo informāciju, kā arī tehnisku konsultāciju vai juridiskas informācijas sniegšanu. Lai nodrošinātu sekmīgu tīkla darbību, katram kontaktpunktam būtu jāspēj ātri sazināties ar kontaktpunktu citā dalībvalstī. Ņemot vērā to noziegumu būtisko pārrobežu dimensiju, uz kuriem attiecas šī direktīva, un jo īpaši elektronisko pierādījumu nepastāvīgo raksturu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai nekavējoties risināt steidzamus pieprasījumus no tīkla un sniegt atbildi astoņu stundu laikā. Ļoti steidzamos un nopietnos gadījumos dalībvalstīm būtu jāinformē Eiropas Savienības Aģentūra tiesībsardzības sadarbībai (Europol).
- (27) Lai apkarotu krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, ļoti svarīgi ir bez liekas kavēšanās ziņot par noziegumu publiskām iestādēm, jo tas bieži vien ir kriminālizmeklēšanas sākumpunkts. Būtu jāveic pasākumi, lai veicinātu to, ka fiziskas un juridiskas personas, it īpaši finanšu iestādes, ziņo tiesībsardzības un tiesu iestādēm. Minētie pasākumi var būt balstīti uz dažāda veida darbībām, tostarp leģislatīviem aktiem, kuri satur pienākumu ziņot par aizdomām par krāpšanu, vai neleģislatīvām darbībām, piemēram, tādu organizāciju vai mehānismu izveide vai atbalstīšana, kas veicina informācijas apmaiņu vai izpratnes veicināšanas kampaņas. Visi pasākumi, kuros ir iesaistīta personas datu apstrāde fiziskām personām, būtu jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679⁽¹⁰⁾. Jo īpaši, pārsūtīt jebkādu informāciju tādu nodarījumu novēršanai un apkarošanai, kas attiecas uz krāpšanu un viltošanu un jānosaukta uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, būtu jāievēro minētajā regulā noteiktās prasības, jo īpaši attiecībā uz likumīgu apstrādes pamatojumu.
- (28) Lai atvieglotu ātru un tiešu ziņošanu par noziegumiem, Komisijai būtu rūpīgi jāizvērtē efektīvu tiešsaistes sistēmu izveide dalībvalstīs ziņošanai par krāpšanu un standartizētu ziņošanas veidņu izmantošana Savienības līmenī. Šādas sistēmas varētu atvieglot ziņošanu par krāpšanu ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, kas bieži vien notiek tiešsaistē, tādējādi stiprinot cietušajiem sniegto atbalstu, kibernetizācijas apdraudējuma identificēšanu un analīzi un valstu kompetento iestāžu darbu un pārrobežu sadarbību.

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/1148 (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

- (29) Šajā direktīvā minētajiem nodarījumiem bieži ir pārrobežu raksturs. Tādēļ šo nodarījumu apkarošana balstās uz ciešu sadarbību starp dalībvalstīm. Dalībvalstis tiek mudinātas attiecīgajā mērā nodrošināt, lai savstarpējas atzišanas un tiesiskās palīdzības instrumenti tiktu efektīvi piemēroti nodarījumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva.
- (30) Visu veidu krāpšanas un viltošanas attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, tostarp tiem, kas saistīti ar nelielām naudas summām, izmeklēšana un kriminālvajāšana ir ļoti svarīga, lai tos efektīvi apkarotu. Ziņošanas pienākumi, informācijas apmaiņa un statistikas ziņojumi ir efektīvi paņēmieni krāpniecisku darbību, jo īpaši līdzīgu darbību, kas saistītas ar nelielām naudas summām, atklāšanai ja tās izskata atsevišķi.
- (31) Krāpšana un viltošana attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem cietušajām personām var radīt nopietnas ekonomiskas un neekonomiskas sekas. Ja šādā krāpšanā ir ietverta, piemēram, identitātes zādzība, tās sekas bieži vien ir vēl nopietnākas, jo rada kaitējumu reputācijai un profesionālu kaitējumu, kaitējumu personas kredītvērtējumam, kā arī ievērojamu emocionālo kaitējumu. Dalībvalstīm būtu jāpieņem palīdzības, atbalsta un aizsardzības pasākumi, kuru mērķis ir mazināt minētās sekas.
- (32) Bieži vien var pāiet ilgs laiks, pirms cietušie konstatē, ka viņi ir cietuši zaudējumus krāpšanas un viltošanas nodarījumu rezultātā. Minētajā laikposmā var izvērsties virkne savstarpēji saistītu noziegumu, tādējādi palielinot cietušajiem radītās negatīvās sekas.
- (33) Fiziskām personām, kuras ir cietušas no krāpšanas, kas saistīta ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, ir tiesības, kas ir piešķirtas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/29/ES ⁽¹⁾. Dalībvalstīm būtu jāpieņem pasākumi, ar kuriem sniedz palīdzību un atbalstu šādām cietušajām personām un kuru pamatā ir pasākumi, kas ir pieprasīti minētajā direktīvā, bet kuri labāk atbilst tādu personu īpašajām vajadzībām, kuras cietušas no krāpšanas, kas saistīta ar identitātes zādzību. Šādos pasākumos būtu jāietver jo īpaši tāda saraksta izveide, kurā iekļautas speciālās institūcijas, kas nodarbojas ar dažādiem ar identitāti saistītu noziegumu un cietušo atbalsta aspektiem, un specializēts psiholoģiskais atbalsts un konsultācijas attiecībā uz finanšu, praktiskajiem un juridiskajiem jautājumiem, kā arī palīdzība pieejamās kompensācijas saņemšanā. Dalībvalstis būtu jāmudina izveidot vienotu valsts informācijas rīku tiešsaistē, lai sekmētu cietušo piekļuvi palīdzībai un atbalstam. Konkrēta informācija un konsultācijas par aizsardzību pret šādu noziegumu negatīvajām sekām būtu jāpiedāvā arī juridiskām personām.
- (34) Šajā direktīvā būtu jāparedz tiesības juridiskām personām saskaņā ar valsts tiesību aktiem piekļūt informācijai par sūdzību iesniegšanas procedūrām. Šādas tiesības ir jo īpaši vajadzīgas maziem un vidējiem uzņēmumiem, un tām būtu jāsekmē labvēlīgākas darījumdarbības vides radīšana maziem un vidējiem uzņēmumiem. Fiziskām personām jau ir šādas tiesības saskaņā ar Direktīvu 2012/29/ES.
- (35) Dalībvalstīm ar Komisijas palīdzību būtu jāizveido vai jāstiprina politika krāpšanas un viltošanas attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem novēršanai un pasākumi, kuru mērķis ir mazināt risku šādu nodarījumu notikšanai, izmantojot informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņas. Šajā kontekstā dalībvalstis varētu izstrādāt un regulāri atjaunināt pastāvīgu tiešsaistes izpratnes veicināšanas rīku ar praktiskiem piemēriem par krāpniecisku praksi – tādā formātā, ko būtu viegli saprast. Minētais rīks varētu būt saistīts ar vienoto valsts informācijas rīku tiešsaistē cietušajiem, vai būt tā daļa. Dalībvalstis varētu arī ieviest pētniecības un izglītības programmas. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš neaizsargāto personu vajadzībām un interesēm. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, lai šādām kampaņām būtu pieejams pietiekams finansējums.
- (36) Ir jāvāc statistikas dati par krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt pienākumam nodrošināt tādas adekvātas sistēmas izveidi, kas reģistrē, apkopo un sniedz esošos statistikas datus par nodarījumiem, kas minēti šajā direktīvā.
- (37) Šīs direktīvas mērķis ir grozīt un paplašināt Pamatlēmuma 2001/413/TI noteikumus. Tā kā veicamie grozījumi ir būtiski un to skaits ir ievērojams, skaidrības labad attiecībā uz tām dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva, Pamatlēmums 2001/413/TI būtu jāaizstāj pilnībā.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).

- (38) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību (LES) un Līgumam par Eiropas Savienības darbību (LESD), un neskarot minētā protokola 4. pantu, minētās dalībvalstis nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un tām šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (39) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (40) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, krāpšanai un viltošanai attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus kriminālsodus un uzlabot un veicināt gan kompetento iestāžu, gan fizisko un juridisko personu un kompetento iestāžu pārrobežu sadarbību, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet paredzētās rīcības mēroga un iedarbības dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (41) Šajā direktīvā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tostarp tiesības uz brīvību un drošību, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība, personas datu aizsardzība, darījumdarbības brīvība, tiesības uz īpašumu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību, noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi, kā arī tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu. Nodrošināt minēto tiesību un principu pilnīgu ievērošanu ir šīs direktīvas mērķis, un tā būtu attiecīgi jāīsteno,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I SADAĻA

PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets

Ar šo direktīvu paredz minimālos noteikumus par noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu saistībā ar krāpšanu un viltošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem. Tā veicina šādu nodarījumu novēršanu un palīdzības un atbalsta cietušajiem sniegšanu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) "bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis" ir nemateriāla vai materiāla aizsargāta ierīce, priekšmets vai ieraksts vai to kombinācija, kas nav likumīgs maksāšanas līdzeklis un kas atsevišķi vai kopā ar procedūru vai procedūru kopumu ļauj turētājam vai lietotājam pārskaitīt naudu vai monetāru vērtību, tostarp, izmantojot digitālos maiņas līdzekļus;
- b) "aizsargāta ierīce, priekšmets vai ieraksts" ir ierīce, priekšmets vai ieraksts, kas ir aizsargāts pret imitāciju vai krāpniecisku izmantošanu, piemēram, ar noformējumu, kodu vai parakstu;
- c) "digitālais maiņas līdzeklis" ir jebkura elektroniskā nauda, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/110/EK ⁽¹²⁾ 2. panta 2. punktā, vai virtuālā valūta;

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

- d) "virtuālā valūta" ir digitāls vērtības ekvivalents, ko nav emitējusi vai garantējusi centrālā banka vai publiska iestāde, kas nav obligāti piesaistīts juridiski izveidotai valūtai un kam nav valūtas vai naudas juridiskā statusa, bet ko fiziskas vai juridiskas personas pieņem kā maiņas līdzekli un ko var pārskaitīt, glabāt un tirgot elektroniskā veidā;
- e) "informācijas sistēma" ir informācijas sistēma, kā definēts Direktīvas 2013/40/ES 2. panta a) punktā;
- f) "datorizēti dati" ir datorizēti dati, kā definēts Direktīvas 2013/40/ES 2. panta b) punktā;
- g) "juridiska persona" ir jebkurš subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir tiesībsubjektība, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un publisko tiesību starptautiskās organizācijas.

II SADAĻA

NODARĪJUMI

3. pants

Bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu krāpnieciska izmantošana

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- a) nozagta vai citādi nelikumīgi piesavināta vai iegūta bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska izmantošana;
- b) viltota vai falsificēta bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska izmantošana.

4. pants

Nodarījumi, kas saistīti ar materiālu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu krāpniecisku izmantošanu

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- a) materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa zādzība vai citāda nelikumīga piesavināšanās;
- b) materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska viltošana vai falsifikācija;
- c) nozagta vai citādi nelikumīgi piesavināta, vai viltota vai falsificēta materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa valdījums krāpnieciskas izmantošanas nolūkā;
- d) nozagta, viltota vai falsificēta materiāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa iegāde sev vai citai personai, tostarp tā saņemšana, piesavināšanās, pirkšana, pārvešana, importēšana, eksportēšana, pārdošana, transportēšana vai izplatīšana krāpnieciskas izmantošanas nolūkā.

5. pants

Nodarījumi, kas saistīti ar nemateriālu bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu krāpniecisku izmantošanu

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka turpmāk minētās darbības, ja tās izdara tīši, ir sodāmas kā noziedzīgs nodarījums:

- a) nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa nelikumīga iegūšana – vismaz tad, ja šī iegūšana ir ietvērusi kāda no Direktīvas 2013/40/ES 3.–6. pantā minēto nodarījumu izdarīšanu, vai nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa piesavināšanās;
- b) nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciska viltošana vai falsifikācija;
- c) nelikumīgi iegūta, viltota vai falsificēta nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa turējums krāpnieciskas izmantošanas nolūkā – vismaz tad, ja līdzekļa turējuma brīdī ir zināms, ka tā izcelsme ir nelikumīga;
- d) nelikumīgi iegūta, viltota vai falsificēta nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa iegāde sev vai citai personai, tostarp tā pārdošana, pārvešana vai izplatīšana, vai tā pieejamības nodrošināšana krāpnieciskas izmantošanas nolūkā.

*6. pants***Krāpšana saistībā ar informācijas sistēmām**

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par naudas, monetāras vērtības vai virtuālās valūtas pārskaitīšanu vai pārskaitīšanas izraisīšanu, kuras rezultātā cita persona ir nelikumīgi zaudējusi īpašumu, ar mērķi gūt nelikumīgu labumu pārkāpuma izdarītājam vai trešajai personai, ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu, ja tā izdarīta tiši:

- a) bez tiesībām kavēt vai traucēt informācijas sistēmas darbību;
- b) bez tiesībām ievadīt, pārveidot, dzēst, pārsūtīt vai slāpēt datorizētus datus.

*7. pants***Nodarījumu izdarīšanas rīki**

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka ierīces vai instrumenta, datorizētu datu vai jebkādu citu līdzekļu, kas galvenokārt izstrādāti vai speciāli pielāgoti nolūkā izdarīt kādu no 4. panta a) un b) punktā, 5. panta a) un b) punktā vai 6. pantā minētajiem nodarījumiem, izgatavošana, iegāde sev vai citai personai, tostarp to importēšana, eksportēšana, pārdošana, transportēšana vai izplatīšana, vai to pieejamības nodrošināšana ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums vismaz tad, ja minētās darbības ir veiktas nolūkā izmantot minētos līdzekļus.

*8. pants***Kūdišana, palīdzēšana un atbalstīšana, un mēģinājums**

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka kūdišana izdarīt 3.–7. pantā minētos nodarījumus vai palīdzēšana un atbalstīšana to izdarīšanā ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums.
2. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka mēģinājums izdarīt 3. pantā, 4. panta a), b) vai d) punktā, 5. panta a) vai b) punktā vai 6. pantā minētos nodarījumus ir sodāms kā noziedzīgs nodarījums. Attiecībā uz 5. panta d) punktu dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu vismaz to, ka nelikumīgi iegūta, viltota vai fālsificēta nemateriāla bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļa krāpnieciskas iegādes mēģinājums sev vai citai personai ir sodāms kā noziedzīgs nodarījums.

*9. pants***Sodi fiziskām personām**

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem ir paredzēti iedarbīgi, samērīgi un atturoši kriminālsodi.
2. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par 3. pantā, 4. panta a) un b) punktā un 5. panta a) un b) punktā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz diviem gadiem.
3. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par 4. panta c) un d) punktā un 5. panta c) un d) punktā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz vienu gadu.
4. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par 6. pantā minēto nodarījumu piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz trim gadiem.
5. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par 7. pantā minēto nodarījumu piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz diviem gadiem.
6. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka par 3.–6. pantā minētajiem nodarījumiem piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz pieciem gadiem, ja tie ir izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā, kā definēts Pamatlēmumā 2008/841/TI, bet neatkarīgi no tajā paredzētā soda.

10. pants

Juridisku personu atbildība

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūrvienības daļa, izdarījusi kāda persona, kas veic šīs juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:

- a) pilnvarām pārstāvēt juridisko personu;
- b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā;
- c) pilnvarām īstenot kontroli juridiskās personas iekšienē.

2. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības, ja 1. punktā minētās personas veiktās uzraudzības vai kontroles trūkuma dēļ bijis iespējams, ka kādu no 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem juridiskās personas labā izdara persona, kas ir tās pakļautībā.

3. Juridisku personu atbildība atbilstīgi 1. un 2. punktam neizslēdz kriminālprocesu pret fiziskām personām, kuras ir izdarītāji, uzkūditāji vai līdzdalībnieki kādā no 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem.

11. pants

Sankcijas juridiskām personām

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka juridiskai personai, kuru sauc pie atbildības, ievērojot 10. panta 1. vai 2. punktu, piemēro iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas, starp kurām ir naudas sods kā kriminālsods vai tāds naudas sods, kas nav kriminālsods, un var būt citas sankcijas, piemēram:

- a) liegtas tiesības saņemt valsts pabalstus vai atbalstu;
- b) uz laiku aizliegta piekļuve publiskajam finansējumam, tostarp iepirkuma procedūrām, dotācijām un koncesijām;
- c) pagaidu vai galīgs aizliegums veikt komercdarbību;
- d) pakļaušana tiesas uzraudzībai;
- e) likvidācija ar tiesas lēmumu;
- f) pagaidu vai galīga to uzņēmumu slēgšana, kas izmantoti nodarījuma izdarīšanā.

III SADAĻA

JURISDIKCIJA UN IZMEKLĒŠANA

12. pants

Jurisdikcija

1. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai noteiktu tās jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 3.–8. pantā, ja pastāv viens vai vairāki no šādiem apstākļiem:

- a) nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā;
- b) likumpārkāpējs ir tās valstspiederīgais.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta nolūkā uzskata, ka nodarījums ir pilnībā vai daļēji izdarīts dalībvalsts teritorijā, ja likumpārkāpējs izdara nodarījumu, fiziski atrodoties minētajā teritorijā un neatkarīgi no tā, vai nodarījums ir izdarīts, izmantojot informācijas sistēmu minētajā teritorijā.

3. Dalībvalsts informē Komisiju, ja tā pieņem lēmumu noteikt jurisdikciju attiecībā uz kādu no 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem, kas izdarīts ārpus tās teritorijas, tostarp, ja:

- a) likumpārkāpēja pastāvīgā dzīvesvieta ir tās teritorijā;
- b) nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā;
- c) nodarījums ir izdarīts pret tās valstspiederīgo vai personu, kura ir pastāvīgais iedzīvotājs tās teritorijā.

13. pants

Efektīva izmeklēšana un sadarbība

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka personām, struktūrvienībām vai dienestiem, kas ir atbildīgi par 3.–8. pantā minēto nodarījumu izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu par tiem, ir pieejami tādi efektīvi un ar izdarīto noziegumu samērīgi izmeklēšanas līdzekļi, kādus izmanto organizētās noziedzības apkarošanai vai citu smagu noziegumu lietās.
2. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad valsts tiesību akti uzliek fiziskām un juridiskām personām pienākumu sniegt informāciju par 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem, šāda informācija bez liekas kavēšanās tiek nodota iestādēm, kas veic izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu par minētajiem nodarījumiem.

IV SADAĻA

INFORMĀCIJAS APMAIŅA UN ZIŅOŠANA PAR NOZIEGUMU

14. pants

Informācijas apmaiņa

1. Lai apmainītos ar informāciju par 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem, dalībvalstis nodrošina, lai tām būtu valsts operatīvais kontaktpunkts, kas ir pieejams 24 stundas diennaktī, septiņas dienas nedēļā. Dalībvalstis nodrošina arī to, lai tām būtu procedūras, ar kurām ātri reaģē uz steidzamiem palīdzības pieprasījumiem un kompetentā iestāde atbild astoņās stundās no saņemšanas, norādot vismaz to, vai uz pieprasījumu tiks sniegta atbilde, kādā veidā tā tiks sniegta, un aptuvenu tās nosūtīšanas laiku. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu izmantot jau pastāvošu operatīvo kontaktpunktu tīklu.
2. Dalībvalstis informē Komisiju, Eiropolu un Eurojust par 1. punktā minētajiem to izraudzītajiem kontaktpunktiem. Tās atjaunina minēto informāciju pēc vajadzības. Komisija minēto informāciju nosūta pārējām dalībvalstīm.

15. pants

Ziņošana par noziegumu

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka ir pieejami atbilstīgi ziņošanas kanāli, lai veicinātu ziņošanu tiesībsardzības iestādēm un citām kompetentajām valstu iestādēm par 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem bez liekas kavēšanās.
2. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai mudinātu finanšu iestādes un citas juridiskas personas, kas darbojas to teritorijā, bez liekas kavēšanās ziņot tiesībsardzības un citām kompetentajām iestādēm par aizdomām par krāpšanu nolūkā atklāt, novērst, izmeklēt 3.–8. pantā minētos nodarījumus vai veikt kriminālvajāšanu par tiem.

16. pants

Palīdzība un atbalsts cietušajiem

1. Dalībvalstis nodrošina, lai fiziskām un juridiskām personām, kas cietušas jebkura 3.–8. pantā minētā nodarījuma rezultātā, kuri veikti, ļaunprātīgi izmantojot personas datus, tiktu:
 - a) piedāvāta konkrēta informācija un konsultācijas par to, kā aizsargāt sevi pret šādu nodarījumu negatīvajām sekām, piemēram, kaitējumu reputācijai; un
 - b) sniegts saraksts ar speciālajām institūcijām, kas nodarbojas ar dažādiem ar identitāti saistītu noziegumu un cietušo atbalsta aspektiem.
2. Dalībvalstis tiek mudinātas izveidot vienotus valsts informācijas rīkus tiešsaistē, lai atvieglotu piekļuvi palīdzībai un atbalstam fiziskām vai juridiskām personām, kuras cietušas 3.–8. pantā minēto nodarījumu rezultātā, kas veikti, ļaunprātīgi izmantojot personas datus.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka juridiskām personām, kas cietušas no šīs direktīvas 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem, bez liekas kavēšanās pirmajā sazināšanās reizē ar kompetento iestādi tiek sniegta informācija par:

- a) procedūrām sūdzību iesniegšanai par nodarījumu un cietušā lomu šādās procedūrās;
- b) tiesībām saņemt informāciju par lietu saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
- c) procedūrām sūdzību iesniegšanai, ja kompetentā iestāde neievēro cietušā tiesības kriminālprocesa gaitā;
- d) kontaktinformāciju saziņai par to lietu.

17. pants

Preventīvi pasākumi

Dalībvalstis veic atbilstīgas darbības, tostarp ar interneta starpniecību, piemēram, informēšanas un izpratnes veidošanas kampaņas un pētniecības un izglītības programmas, kuru mērķis ir samazināt krāpšanas gadījumu kopējo skaitu, veicināt izpratni un samazināt risku kļūt par krāpšanas upuri. Vajadzības gadījumā dalībvalstis rīkojas sadarbībā ar ieinteresētajām personām.

18. pants

Uzraudzība un statistika

1. Līdz 2019. gada 31. augustam Komisija sagatavo sīki izstrādātu programmu šīs direktīvas tiešo rezultātu, koprezultātu un ietekmes uzraudzībai. Uzraudzības programmā apraksta, kādā veidā un kādos laika intervālos dati un citi nepieciešamie pierādījumi tiks apkopoti. Tajā norāda pasākumus, ko veic Komisija un dalībvalstis, lai vāktu un analizētu datus un citus pierādījumus un apmainītos ar tiem.

2. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas darbību, ar kuras palīdzību reģistrē, ģenerē un sniedz anonimizētus statistikas datus, ar ko mēra ziņošanas, izmeklēšanas un tiesvedības stadijas attiecībā uz 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem.

3. Statistikas dati, kas minēti 2. punktā, aptver vismaz esošos datus par 3.–8. pantā minēto nodarījumu skaitu, ko reģistrējušas dalībvalstis, un to personu skaitu, pret kurām uzsākts kriminālprocess un kuras notiesātas par 3.–7. pantā minētajiem nodarījumiem.

4. Dalībvalstis katru gadu nosūta Komisijai datus, kas savākti, ievērojot 1., 2. un 3. punktu. Komisija nodrošina šo statistikas ziņojumu konsolidēta pārskata publicēšanu katru gadu un iesniegšanu kompetentajām specializētajām Savienības aģentūrām un struktūrām.

19. pants

Pamatlēmuma 2001/413/TI aizstāšana

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, aizstāj Pamatlēmumu 2001/413/TI, neskarot minēto dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu minētā pamatlēmuma transponēšanai valsts tiesību aktos.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atsauc uz Pamatlēmumu 2001/413/TI uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

20. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2021. gada 31. maijam. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

21. pants

Novērtēšana un ziņošana

1. Komisija līdz 2023. gada 31. maijam iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, izvērtējot, cik lielā mērā dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis Komisijai dara zināmu visu informāciju, kas vajadzīga minētā ziņojuma sagatavošanai.
2. Komisija līdz 2026. gada 31. maijam veic novērtējumu par šīs direktīvas ietekmi uz krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem, kā arī par tās ietekmi uz pamattiesībām un iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Dalībvalstis sniedz Komisijai informāciju, kas vajadzīga minētā ziņojuma sagatavošanai.
3. Saistībā ar šā panta 2. punktā minēto novērtējumu Komisija ziņo arī par tādu valstu drošu tiešsaistes sistēmu izveides nepieciešamību, iespējamību un efektivitāti, kuras cietušajiem dod iespēju ziņot par visiem 3.–8. pantā minētajiem nodarījumiem, kā arī par tādu standartizētu Savienības ziņošanas veidņu ieviešanas nepieciešamību, iespējamību un efektivitāti, kuras kalpo par pamatu dalībvalstīm.

22. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Strasbūrā, 2019. gada 17. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
A. TAJANI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
G. CIAMBA